

KoroiSet

1/2017

Koroinen | Röntämäki | Halinen | Oriketo | Metsämäki

Pasi Kuutti kannustaa kaikkia kuntoon s. 3

**Adamdool X Willy räppäsi
Huudin auki s. 4**

Tiput kutsuvat Kuralan Kylämäkeen s. 7

KoroiSet ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2017 maalisk., touko-,
syys- ja joulukuussa

Jakelu

5500 kpl, jaetaan kotitalouksiin
ja yrityksiin seuraavissa Turun
kaupunginosissa: Koroinen,
Räntämäki, Halinen, Oriketo,
Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Räntämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Hamaron
pienkiinteistöomistajain yhdistys ry,
Maarian seurakunnan Itä-Maarian
alueneuvosto, Turun kristillinen
opisto, Elävän Kulttuurin Koroinen

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen,
puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Toimituskunta

Ann-Christin Antell, Tytti Issa-
kainen, Tapio Jokinen, Johanna
Lampinen, Pirjo Lehtinen, Timo
Leinonen, Jussi Nurmi, Pertti Pus-
sinen, Pirjo Ranti, Laura Tikkanen,
Virpi Lummevuo

Toimitus

aineisto@koroinen.fi

Kansikuva

Maarian kirkon portilta näkyy
Pohjoismaiden ensimmäinen kivi-
pappila 1700-luvun lopulta. Pappila
on yhä vilkas tapahtumapaikka ja
Koroisten seudun sydän.
Kuva: Tytti Issakainen.

Ulkoasu

Janne Peltonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muo-
dossa osoitteeseen ilmoitukset@
koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa
ennen lehden julkaisuviikkoa

**Ilmoituksen suunnittelu
ja tekstiladonta**

Ilmoituksen taitto- ja muutostyö:
50 e/tunti, yhden tunnin veloitus on
minimitaksa. Aineisto osoitteeseen
ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään
2 viikkoa ennen lehden julkaisu-
viikkoa.

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki
471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisessa
sattuneesta virheestä lehden
suurin vastuu rajoittuu ilmoituk-
sen hinnan korvaamiseen. Lehti
ei vastaa virheestä, joka ai-
heutuu esim. puutteellisesta tai
virheellisestä ilmoitusaineistos-
ta, puhelinvälityksessä tapah-
tuneesta väärinkäsityksestä tai
epäselvästä käsikirjoituksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1265 e
puoli sivua pysty	1265 e
1/4 sivua	700 e
1/8 sivua	350 e
1/16 sivua	175 e
1/32 sivua	90 e

Alennukset

Vuosialennus 20%
(neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

pääkirjoitus

Paikallisyhdistys tukee diabeetikoita

Noin puoli miljoonaa suomalaista sairastaa diabeteksen eri muotoja. Myös moni KoroiSet-lehden alueella asuva kantaa tätä sairautta kehossaan.

Diabeetikoiden tukena toimii Suomen Diabetesliitto ry, jolla on 105 paikallisyhdistystä. Turun ympäristön yhdistys on Lounais-Suomen Diabetes ry. Yhdistys muun muassa pitää yllä diabetesasemaa.

Turun kaupunki kilpailutti lähetteen jalkojenhoidon viime vuoden lopulla. Lounais-Suomen Diabetes ry voitti kilpailun eli sai parhaat pisteet hinnan ja hoidon laadulla mitattuna. Tämä oli erittäin merkittävä saavutus, kun diabetesasemaa saa kolmen vuoden ajan tehdä kaupungin lähetteen jalkojenhoidon työ-
määräyksiä.

Diabetesaseman toimintaa tullaan kuluvan vuoden aikana vilkastuttamaan ja jäsenille tullaan järjestämään erilaista kerhotoimintaa. Toivomme KoroiSet-lehdenkin alueella asuvan jäsenistön tulle-
van reippaasti mukaan tilaisuuksiin.

Tiedotus tulee tapahtumaan Sokeripala-jäsenlehden avulla. Valitettavasti viime vuoden Sokeripala jäi tulematta henkilövaihdosten takia. Valitamme tapahtunutta.

Diabetes henkilökunnassa on vuoden alussa tapahtunut muutoksia. Toimistos sihteeri Johanna Lampinen on vaihtunut Leena Hannonen-Niekaksi. Toivotamme hänet tervetulleeksi henkilökuntaan.

Vuosi on alkanut reippaasti. Diabetesasemalla on kova työntouhu, työn-

tekijät ovat aloittaneet hyvin työnsä ja kiitos heille siitä.

Toivottavasti saamme järjestettyä aiempaa enemmän liikunnallisia tapahtumia. Liikunta on tärkeää, ja paremman aineenvaihdunnan kautta diabeteksen hoito on helpompaa. Lisäksi liikunnasta tulee hyvä mieli ja taas jaksaa hoitaa itseään paremmin.

Valitettavasti kakkostyyppin diabeetikkojen lääkkeiden korvattu-
vuus pudotettiin 100 prosentista 65 prosenttiin. Tämä on hyvin lyhytnäköistä ja tässä kohtaa pätee periaate, että säästäminen voi olla kallista. Paikallisyhdistyksenä emme voi paljon vaikuttaa asiaa, koska se on vaikeaa valtakunnalliselle Diabetesliitollekin.

Yhdistys toivottaa hyvää kevät-

tä niin diabeetikoille kuin sairaudesta säästyneillekin.

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja
Lounais-Suomen Diabetes ry:n
hallituksen puheenjohtaja

Kotiseutuinnostusta juhluvuonna

Koroisten alue ja erityisesti Koroistenniemi valkoisine risteineen on tullut minulle tutuksi ulkoilumaastona. Joskus teen sinne pitkän kävelyretken Aurajoen rantaa pitkin, toisinaan taas ajan autolla vähän lähemmäksi ja istuskelen kedolla piispanlinnan raunioilla. Harvalla muulla paikalla Turussa on takanaan yhtä paljon historiaa.

Itsenäinen Suomi viettää tänä vuonna satavuotisjuhliansa. Mikäpä olisikaan parempi syy tutustua lähemmin myös kotiseudun nähtävyyksiin ja lähteä kiertämään Turkuja uteliain silmin. Vaikka olen kirjoittanut jo kohta 20 vuoden ajan kirjoja Turun historiasta, kaupungin alueelta löytyy vielä monia paikkoja, jotka ovat jääneet näkemättä.

Välillä tuntuu, että monet turkulaiset ystäväni tuntevat paremmin vaikkapa Lontoon keskustan kuin kotoisan Turun. Lähes kaikki tuntevat tietävän Sohon kadut ja ravintolat, mutta vain harva on käynyt Uitamolla, Lausteella tai Kähärissä. Ulkomaille matkaillessa tarkoituksena nimenomaan on tutkia kaikki kar-

talla vähänkin kiinnostavilta vaikuttavat sivukadut, puistikot ja muistomerkit, mutta Turussa reitti kulkee usein vain suorinta tietä kodin, kaupan ja työpaikan väliä. Kesällä sentään useimmat lisäävät kävelylistalle Aurajoen rannan.

Tämä vuosi on todella hyvä aika aloittaa kotiseutumatkailu – ja kotiseudun tapahtumiin tutustuminen. Kaupunginosaviikkojen ohjelmia kannattaa lähteä katsomaan muuallekin kuin vain omaan kotikaupunginosaan. Itse asiassa Turusta ei kesällä 2017 ehdi pois ollenkaan, jos haluaa osallistua edes tärkeimpiin listalla oleviin tapahtumiin. Eikä Lontoonseen tänä kesänä kannata lähteä senkään takia, että puoli maailmaa on tulossa kylään Turkuun.

Kesällä Turussa nähdään suoranainen tapahtumavyöry. Kaikki tapahtumat eivät vielä tätä kirjoitettaessa ole edes selvillä. Jokavuotisten markkinoiden, festivaalien ja urheilutapahtumien lisäksi on helppo ennustaa, että Tall Ships Races tulee taas

kokoamaan jokirantaan satojatuhansia kävijöitä. Heti seuraavalla viikolla Turkuun saapuu Euroopan eri puolilta yli 5000 kansanmusiikista ja -tansista kiinnostunutta Europeade 2017 -tapahtumaan.

Oman lisänsä tarjontaan tuovat vielä vuosien 1917 ja 1918 dramaattiset tapahtumat, joita muistellaan varmasti tämän vuoden mittaan monessa eri yhteydessä.

On lähes varmaa, että kiinnostus Turun tapahtumatarjontaan tulee tänä vuonna olemaan ennätysmäistä. Itsenäisen Suomen satavuotisjuhla on innostanut kansalaiset järjestämään niin paljon Suomi100-otsikon alla kulkevia tapahtumia, että kaikkiin ei millään ehdi osallistua vaikka haluaisikin. Tuskinpa kansa silti ehtii kyllästyä juhluvuoden antiin, sillä tapahtumat edustavat kulttuurin kirjoa laidasta laitaan.

Itsenäisyyden satavuotisjuhlinta, kansainvälisyys ja omaehtoinen kotiseututyö yhdistyvät tämän vuoden tapahtumissa ainutlaatuisella tavalla.

Juhlavuosi on saanut aikaan kotiseutuinnostuksen aallon, joka on näkynyt jo vuoden alusta lähtien. Suurensa osassa vuoden tapahtumista onkin kysymys juuri kuntalaisten omasta halusta tehdä jotain Suomen ja oman kotiseutunsa hyväksi.

Tänä vuonna tutkimusmatkailu lähiympäristön tarjontaan kannattaa siis vielä tavallistakin enemmän!

Rauno Lahtinen
Dosentti, tietokirjailija

Tule tekemään KoroiSet-lehteä!

Haluatko kirjoittaa, haastatella, valokuvata, ideoida?

Tule mukaan tekemään lukijoiden kehumaa kaupunginosalehteä! Tule rakentamaan Koroisten aluetta entistä kodikkaammaksi.

Lehtijutun kirjoittaminen ja kuvaaminen avaa tekijälleenkin uusia maailmoja. Toimittaja tutustuu usein mielenkiintoisiin tapahtumiin, uusiin ihmisiin ja paikkoihin, joihin ei ehkä muuten pääsisi.

KoroiSet-lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Sitä jaetaan ilmentymisalueen talouksiin. Lehteä saa myös alueen marketien jakelupisteistä. Näköislehteä voi lukea myös osoitteesta www.koroinen.fi.

Ota yhteyttä vastaavaan toimittajaan, Tapio Jokiseen, puh. 050 5722530.

Leaf Arenasta on muodostunut monipuolisine ja laajoine 10 000 neliön tiloineen turunseutu-laisten kuntoilukeidas. Laajatkin parkkipaikat täyttyvät kuitenkin viikonvaihteissa.

Leaf Areenan laaja kuntoilumailma toimii pääosiltaan lakritsitehtaan alakerran entisessä valtavassa varastossa. Toimitusjohtaja Pasi Kuutti iloitsee lähes tuhannesta päivittäin tilaa käyttävistä. Kävijöitä Leaf Areenaan tulee noin 50 kilometrin säteeltä Turusta.

Leaf Areena Lakritsipajasta liikuntakeitaaksi

Lakritsin ja suklaan tuoksut houkuttelivat kävijöitä läheltä ja kaukaa Hellaksen ja Leafin makeistehtaalle yhdeksänkymmenen vuoden ajan. Nyt vetonauloina ”lakritsipajan” sijaan ovat Leaf Areenan monipuoliset liikunnan mahdollisuudet niin vasta-alkajille kuin huippu-urheilijoillekin.

– Kahdeksan vuoden kuluessa on saatu ihmiset käymään, se on hieno asia, kertoo Leaf Areenan tyytyväisen olinen toimitusjohtaja **Pasi Kuutti**.

– Tietysti ensimmäiset vuodet oli hiukan hiljaisemmat ennen kuin saatiin ihmiset tietoisiksi siitä, mikä Leaf Areena on ja kuinka monipuoliset ja vetävät tilat meillä on lapsiperheiden, pelaajien ja ryhmäliikunnassa käyvien ja kuntosalin käyttäjien ja talvisin golfareidenkin palveluun. Lisäksi meillä on vielä yritysporukoille kokous- ja työhyvinvointipäiviin sopivat tilat.

Tilaa temmeltää

Toimitusjohtaja Pasi Kuutilla on syytä tyytyväisyyteen.

– Kokonaiskompleksimme on todella laaja 10000 neliötä. Tänä päivänä meille tehdään 370000 käyntiä vuodessa. Viikonloput ja illat vetävät meillä isoimmat yleisöt.

– Päivät meillä ovat rauhallisempia, aamupäivisin käyvät joukkueet ja yksityishenkilöt aamuisin. Toinen piikki on kello 15 jälkeen.

– Iso parkkipaikka on

meille tärkeä etu ja tuolla takana on vielä lisätilaa, varsinkin viikonloppuisin meillä on todella paljon autoja.

Matala kynnys liikunnan aloittajalle

– Iso muutos ja uudistus meille oli alakerran Kunto-maailma 2011 ja ryhmäliikuntatilat. Myös Mehukat-ti Lastenmaailma on aika isossa roolissa, Pasi Kuutti toteaa.

– Alakerran kuntosali ja ryhmäliikuntatila vetävät päivittäin noin 500 harrastajaa. Yläkerran kuntotilat mukaan lukien meille mah-tuu kerralla tuhat kunnon kohentajaa. Tammikuu ja syksy ovat kiireisimmät, kun ihmiset aloittavat uuden kauden.

– Meille tehtiin viisi vuotta sitten Kunnollinen Tehtävä -kuntaryhmät, jotka on osoittautuneet hyviksi. Helppo päästä näissä ympäri vuoden pyörivissä ryhmissä mukaan, jos on ollut monia vuosia liikumatta esimerkiksi. Liikunnan rytmi ja ilo löytyy niissä melko kivuttomasti, Kuutti vakuuttaa.

Huippupelaajien treenipaikka

– Turussa on kova kilpailu tällä erää kuntosalibisneksessä. Meidän avaamisemme jälkeen tullut runsaat kymmenkunta uutta paikkaa. Kilpailu on todella rajua, ja jossain välissä varmaan tulee pudotuspelikiilpaakin olemaan..., Pasi Kuutti pohtii.

Leafin salibandy-asiakskuntaan kuuluu suurimpana käyttäjänä ja huipulta TPS ja muitakin seuroja, joiden käyttö painottuu iltaan.

– Kolmella kentällä pelataan neljästä iltakymmenneen. Viikonloput meillä on taas turnauksia, pikkupoi-

kien turnauksista sm-liigaan.

Myös TuTo:n jääkiekon edustusjoukkue tekee nyt ensimmäistä vuotta yhteistyötä Leaf Areenan kanssa.

– **Miika Elomon** tultua päävalmentajaksi yhteistyö alkoi ja **Kirsi Ahonen**, joka on entinen Suomen mestari keihäänheitossa ja ammat-tivalmentaja tällä hetkel-lä, vetää nämä harjoitteet yhdessä päävalmentajan kanssa. Kirsi vetää siis jään ulkopuoliset fysiikkaharjoitteet. TPS jääkiekko käy myös täällä ja TPS jalkapallo, TPS salibandy, että kyl-lä meillä on huippu-urheilu-asiakkaita myös.

Pikkuväkeä ja golfareita

– Suurin osa meillä on kuitenkin näitä tavallisia liikkujia, Pasi Kuutti muistuttaa.

– Keski-ikäisiä ihmisiä, jotka tuovat lapsensa tai lapsenlapsensa tänne parkkiin Mehukatti Lastenmaailmaan ja menevät itse vaikkapa ryhmäliikuntaan.

Erikoispalveluna Leaf Areenassa on golf-simulaattori, joka talvisaikaan on kovinkin suosittu tila. Paikka toimii erityisen hyvänä ennakkoharjoittelupisteinä.

– Siinä saa kaikki mailanpäänopeudet, tulokulmat ja pallon pyörimissuunnat ja nopeudet omalta kohdaltaan

selville. Toisin sanoen olennaisia tietoja ennen tosipelin koettelemuksia.

– Meillä on myös golf-halli tuossa pihalla, jossa on 14 lyöntipaikkaa, lähipelialueella. Siellä Turun alueen golf-seurat ja huippu- ja juniori-golfareita käy ”liikkumassa”. Fyysinen kuntoilukin sinänsä on golfareillekin tärkeää. Siinä kävellään kumminkin se 10 kilometriä kierroksen aikana ja lyöntejä tulee jonkun verran... että kyllä siinäkin kunnossa pitää olla, muistuttaa kunnon puolestapuhuja Pasi Kuutti.

Teksti: Jussi Nurmi
Kuvat: Timo Leinonen

Tuore TuTo:n jääkiekkoilija Petteri Nummelin (oik.) iloitsi vilpittömästi päästyään Norjasta takaisin Turkuun. Leaf Areenan kahviossa puhallettiin helmikuussa fysiikkaharjoitusten rasitukset pihalle ja vaihdettiin jo ensimmäiset taktiikkaideat valmentaja Miika Elomon kanssa. Nummelin oli mielissään pääsystä oman perheen turkulaiseen ruokapöytään ja harjoitusten pariin.

Eric Vara Turun nuorisovaltuustosta toi Halisten nuorten tervehdyksen avajaisilta.

Halisten Huudi sai nimen ja avautui kaikkien kohtaamispaikaksi

Tammikuun loppupuolella avautui kauan odotettu nuorisotila ja kokoontumispaikka Gregorius IX:n tie 8:aan. Avajaisia juhlittiin kahtena päivänä iloisissa merkeissä parinsadan hengen voimin. Uuden paikan nimeksi tuli Huudi – nimikilpailun voittaja palkittiin punaisella Jopolla.

Illan hämartyessä Gregorius IX 8:n ovi käy ahkeraan. Ovenpielissä roihuavat juhlatulet, joiden metalliset alustat nuorten työpaja Fendari on tarjonnut uuden nuorisotilan avajaisia varten. Ensimmäiseen juhliin kutsuvierastilaisuudessa, jonka jälkeen ovet avautuvat kaikille.

Toiveet toteutuvat

– Onpa ihana nähdä tämä hetki. Tein aloitteen Halisten nuorisotilasta alun perin 2,5 vuotta sitten ja tein kulttuurituotannon loppuöylikin Humakiin alueen nuorten palvelutarpeista. Oma nuokkari nousi haastatteluissa vahvasti esiin. Ja nyt se on sitten auki, toisen avajaispuheen pitänyt nuorisolautakunnan puheenjohtaja ja kaupunginvaltuutettu Muhis Azizi hymyilee.

Nuorisotoimintaa Turun kaupungin nuorisopalveluiden ylläpitämässä tilassa ohjaavat jo Q-vuoren nuorisotilalta tutut Anu Leppänen ja Johanna Stauffer SPR:ltä. Bosnia-laisten nuorten tanssiesityksen jälkeen he jakavat palkinnon nimikilpailun voittajalle: perheineen Halisissa jo 17 vuotta asuneelle Ann-Christin Antellille.

– Voitto kuuluu kyllä tytärilleni. Kysyin nimiehdotusta häneltä, koska hän on teini-ikäinen ja ajattelin, että paikan nimen olisi hyvä olla nuorten suuhun sopiva. Sain häneltä kaksi ehdotusta: Pleisi ja Huudi. Niistä Huudi lopulta voitti, uudesta punaisesta Joposta ilahtunut Antell sanoo ja kertoo uuden pyörän totta kai menevän ideanikkarille itselleen.

”Halisten huudeilla” viihtyy

Torstain avajaisvieraat tuntuvat poikkeuksetta olevan erittäin iloisia ja tyytyväisiä uudesta paikasta ja sen keskeisestä sijainnista. Samoin Ann-Christin Antell.

– Tällaista nuoriso- ja monitoimintatila on todellakin kaivattu – varsinkaan näin talvella nuorilla ei juuri ole ollut kokoontumispaikkaa. Ja minusta on erityisen tärkeää, että nuorilla on tila, jossa on turvallista olla eikä tarvitse pelätä kiusaamista, Antell sanoo.

Antell kertoo viihtyvänsä perheineen Halisissa erinomaisesti. ”Halisten huudeilla” on maaseutua ja luontoa, kaikki palvelut lähellä. Ja Turun kes-

Opetuskoti Mustikan upeat herkut saivat kiitosta. Taustalla odottamassa nimikilpailun voittajan palkinto, herkullisen-punainen Jopo.

Iloa, väriä ja vauhtia! Bosnialaiset nuoret tanssivat.

Nouseva turkulainen rap-kokoonpano Adamdool X Willy viihdytti avajaisvieraita.

kusta on vain vajaan viiden kilometrin päässä. Yhteisöllisyyttäkin on, jos sitä haluaa.

– Itse olen ollut mukana kotiseutuyhdistyksen toiminnassa ja lasten kanssa on ollut mukava osallistua esimerkiksi Halis-iltaan.

19. tammikuuta avajaisiltaan ohjelmasta ja herkuista nautti peräti 130 juhluvierasta.

Pöydät notkuivat Opetuskoti Mustikan valmistamia piirakoita ja kakkuja, musiikista vastasi turkulainen hyvässä nosteessa oleva rap-kokoonpano Adamdool X Willy.

Perjantaina 20.1. järjestettiin vielä nuorille omat viralliset gaalamuotoiset avajaiset punaisine mattoineen ja napposteltavineen.

Teksti: Heidi Pyhälähti
Kuvat: Milla Ilkamo

Huudin toiminnasta saa tietoa täältä: <http://rednet.punainenristi.fi/node/3616>

TUTUSTU TOPINOJAN LINTUJEN ELÄMÄÄN

Tutustu Topinojan jätekeskuksen lintuihin ja jätehuollon historiaan Suomen luonnon päivänä 20.5. klo 5–7. Oppaana toimivat asiantuntijat Turun lintutieteellisestä yhdistyksestä ja Lounais-Suomen Jätehuollosta.

Kiinnostaako sinua tietää, mitä kaikkia eri lintulajeja jätekeskuksissa vierailee? Ja miten lintujen elintavat muuttuvat jätehuollon kehittyessä?

Suomen täyttäessä sata vuotta vanhanaikaiset kaatopaikat ovat jääneet historiaan. Linnuille löytyy jätekeskuksesta vielä toistaiseksi aarteita etsittäväksi, mutta entä tulevaisuudessa?

Lintuihin tutustuminen ja kierros Topinojalla järjestetään lauantaina 20.5. klo 5–7. Aamulla on parhaimmat mahdollisuudet nähdä lintuja ja muita eläimiä jätekeskuksessa, joten aikainen herätys kannattaa!

Ilmoittaudu retkelle sähköpostitse miia.jylha@lsjh.fi.
Lisätietoja puh. 020 728 2114 (Miia Jylhä).

**LOUNAI-SUOMEN
JÄTEHUOLTO**
www.lsjh.fi • 0200 47470

**Turun
KOTIPESULA oy**
MATTOJEN JA KODINTEKSTIILIEN
PALVELUPESULA
Ruunikkokatu 3
Oriketo, Turku
Puh. 02-238 7799
Avoinna
ma-to 9.00-17.00
pe 9.00-15.00
la-su suljettu
www.turunkotipesula.fi

Maarian Myllyojalla Tapahtuu

c/o Marja-Liisa Haapa-aho
Paimalanatie 374, 20460 TURKU
ks. www.ruusuportti.fi
Tilaisuudet järjestää Ruusuportti ry
Tervetuloa

Jouni Issakainen

Koroisten Ulla on poissa

Koroisten maatilan viimeinen asukas, puutarhuri **Ulla Laine** nukkui pois tammikuun 29. päivänä 89 vuoden ikäisenä.

Koroisten Ullan, kuten häntä kutsuttiin, esivanhemmat asettuivat vuokratilajelijoina Koroisten taloon vuonna 1834. Tila pysyi Koroisten suvun hoidossa kuuden sukupolven ajan aina vuoteen 2004, jolloin Ulla jäi eläkkeelle ja muutti kartanosta keskikaupungille. Itse tilan historia ulottuu 1200-luvulle, josta lähtien se oli vuosisatoja piispan palkkatilana.

Ullan isä **Frans Laine** perusti Koroisten puutarhan. Ulla jatkoi

isänsä työtä yrityksessä.

Ulla toimi myös Maarian seurakunnan erilaisissa luottamus- ja vapaaehtoistehtävissä. Muun muassa hän vaikutti siihen, että Maarian pappilasta kehittyi nykyisenmuotoinen toiminnallinen paikka.

Koroisten emäntä oli hersyvä, aikaansa seuraava ja kantaaottava persoona. Viimeisinä vuosina sairaudet murensivat hänen voimansa.

Ulla Laine sai leposijan Maarian kirkkomaassa Koroisten sukuhaudassa.

Tytti Issakainen

Reformaatio2017 Maarian kirkkoherrat loivat tulevaisuutta

Suomalaiset voivat kiittää äidinkielestään, kirjallisuudestaan, koulutuksestaan ja jopa satavuotiaan Suomen olemassaolosta Maarian menneitä kirkkoherroja.

Kirkkoherra **Mikael Agricola** ja kumppanit ovat muokanneet maan ja tehneet kylvötyön. Tulokset ovat olleet kauaskantoiset. Suomessa puhutaan suomea, ei vain esimerkiksi ruotsia tai venäjää. Koulu on avoin kaikille. Koulumenestys on maailman parhaimpia. Nykysuomalaiset saavat nauttia Maarian kirkkoherrojen työn hedelmistä. Jatko riippuu meistä...

Maariassa on ollut syytä juhlia reformaation eli uskonpuhdistuksen merkkivuotta.

Reformaatiovuotta valottava luentosarja Maarian kirkossa alkoi tammikuuisena sunnuntaina, jolloin professori **Irmeli Helin** kertoi kirkkoherra **Jacobus**

Finnosta, ensimmäisen suomenkielisen virsikirjan luoja.

Sarjan helmikuisen esitelmän piti professori **Jyrki Knuutila**. Aiheena oli **Ericus Sorolaisen** järeä Postilla, ensimmäinen suomenkielinen saarnakirja, joka oli myös tietokirja elämän eri aloilta.

Maaliskuun 19. päivänä kello 15.00 professori **Markus Hiekkänen** pohtii, miten reformaatio muutti Maarian kirkkotilaa. Luento pidetään Maarian kirkossa.

Toukokuun 7. päivänä elvytetään Martti Lutherin kuuluisien pöytäpuheiden perinnettä. Kello 16 kohtaavat Maarian pappilan pöydän ääressä piispa **Teemu Sippo** SCJ katolisesta kirkosta ja piispa **Kaarlo Kalliala** luterilaisesta kirkosta. Mukana on Turun katolisen seurakunnan lauluryhmä. Aiheena on Yksin armosta – vastakkainasettelusta yhteyteen.

Tapahtumien järjestäjänä on Maarian seurakunnan Itä-Maarian aluetö.

Tytti Issakainen

Professori Jyrki Knuutila käsittelee esityksessään kirkkoherra Ericus Sorolaisen suomenkielistä saarnakirjaa, joka oli ensimmäinen laatuaan. Knuutila kehotti maarialaisia olemaan ylpeitä esivanhemmistaan, jotka ovat vaikuttaneet suomalaisen sivistysperustan syntymiseen. Maaria oli nimittäin Sorolaisen palkkapitäjä. Maarialaiset tukivat siis järkälemäisen teoksen kirjoittamista ja painattamista.

Pappilaan kutomaan ja piknikille

Kutimet kilisevät

Tuottaako sukan kantapään neulominen vaikeuksia? Ei hätää – opastajia löytyy.

Villasukkapiiri kokoontuu keväällä 3.1., 21.2., 21.3., 18.4. kello 16–18 Maarian pappilan pihapiiriin kuuluvassa ns. vanhasa pappilassa.

Moni elämässä vaikeuksia kokenut on saanut lämpöä jalkoihinsa piiriläisten kutomista sukista.

Piirin vetäjinä toimivat **Tuuli Kastemaa** ja **Anita Pussinen**.

Äitienpäivänä messuun, kylvön siunaukseen ja piknikille

Joka kuukauden toisen sunnuntain messu Maarian kirkossa on maarialaisten yhdessä suunnittelema ja rakentama. Seuraava tällainen messu on 9.4.

Kotiseutuyhdistys Halinen-Räntämäki ry on mukana messussa äitienpäivänä 14.5.2017.

Äitienpäivän messun jälkeen tapahtuu perinteinen kylvön siunaus lähipeleillä noin kello 11.30 ja sen yhteydessä on kahvitarjoilu.

Ohjelma jatkuu äitienpäivän piknikinä pappilan puistossa ja pihapiirissä kello 12–14. Ohjelmaa on luvassa pienemmille

Pirjo Ranti

Viime keväänä kylvö siunattiin Maarian pappilan viereisellä rapsipellolla. Kylvön teki Heikki Ranti (vas.). Pienet kylväjät osallistuivat työhön innokasti.

ja isommille. Ties vaikka äidille olisi suunniteltu pieni yllätys. Ruokailupuolikin hoituu tapahtumassa.

Koko perhe joukolla juhlistamaan äidin omaa päivää!

Tapahtumat järjestää Maarian seurakunnan Itä-Maarian aluetö.

Näytelmä vuoden 1918 tapahtumista Toivon ja tuhon tie

Helsingin Sanomissa 17.12.1917 oli uutinen ”Pogromi Turussa”:

”Aseelliset miesjoukot hävittäneet viime yönä liikkeitä.

Ryöstötavaraa kannettu sylikäupalla automobiileihin. Murhapolittoja sattunut. Haavoittuneitakin on.”

Muutamaa päivää myöhemmin oli uutinen: *”Turkulaiseen tapaan on Helsingin ja Sipoon pitäjissä ryöstetty kaupunkeja ja yksityisasuntoja.”*

Turku oli syksyn 1917 levottomuuksien keskus. Yleinen käsitys, että Turku selvisi vuoden 1918 sodasta vähin vaurioin, on totta. Huomiotta jää kuitenkin se, että kapinaan tammikuussa 1918 johtanut liikehdintä aiheutti vaarallisen tilanteen kaupungissa jo edellisestä toukokuusta alkaen.

Julistettiin yleislakko, ja toukokuun lopulla lakkolaiset vangitsivat kaupunginvaltuuston pariaksi päiväksi. Järjestystä valvoivat työväen miliisi ja vallankumoukselliset venäläiset sotilaat.

Kesällä alkoi punakaartien perustaminen. Elokuussa luotiin valkoinen suojeluskunta, koska poliisi ei kyennyt estämään Valion voivaraiston ryöstöä. Valta oli kuitenkin sosialisteilla. Poliisit pantiin viralta ja työväen miliisi, venäläiset sotilaat ja punakaartit valvoivat järjestystä. Lokakuussa kun oikeudenkäynti voivaraiston ryöstäjiä vastaan alkoi, keskeyttivät venäläiset matruusit sen aseilla uhaten ja vapauttivat syytetyt.

Sosialistit hävisivät lokakuussa 1917 eduskuntavaalit ja katkeruus kasvoi. Turun sos.dem. kunnallisjärjestö lähetti 11. marraskuuta Helsingissä kokoontuneelle Työväen Vallankumoukselliselle Keskusneuvostolla tiukkasanaan vaatimuksen. Se päättyi: *”Turun työväestö on niin kyllästynyt porvariston uhmapolitiikkaan, ettei se jaksa sitä sietää enään kauemmin. Jouduttakaa siis asian ratkaisua, niin että se voisi tapahtua tiistaihin tämän kuun 13. päivään mennessä.”*

Diktaattorin valtaa Turussa käytti miliisipäällikkö **William Lundberg**. Radikaalein Turun vallankumouksellisista oli **Tuomas Hyrskymurto**, joka oli myös voimellakoiden takana. Sodan aikana hän osallistui julmiin veritöihin Kangasalan Suinulassa ja teloitutti Kuurilassa 23 Mustialan maanviljelysopiston oppilasta.

Sosialismin periaatteisiin syvästi perehtynyt ja niistä kiivaasti kirjoittanut tohtori **Georg Boldt** vastusti väkivaltaa ryhtymistä, mutta häntä ei kuunneltu. Hurmoksellinen agitaattori **Hilda Rajala** vaikutti keskeisesti Raunistulan naispunakaartin perustamiseen.

Näytelmä Toivon ja tuhon tie kertoo turkulaisten vallankumouksellisten tiestä muutaman kuukauden aikana vuosina 1917 ja 1918. Sitä esitetään Taimi II:n näyttämöllä, Puutarhakatu 21. Ensi-ilta on marraskuussa. Näytelmän on kirjoittanut **Harri Raitis** ja sen ohjaa **Mikko Rantanen**.

Harri Raitis

Ristintiehartaudet kutsuvat hiljentymään

Kohti pääsiäistä johdattavat ristintiehartaudet ovat maailmalla vuosisatoja vanha perinne. Ajankohta on ollut pääsiäistä edeltävä paastonaika. Maarian kirkossa ristintiehartauksia on toteutettu nyt kahtena peräkkäisenä vuonna.

Tänä vuonna ristintiehartaudet ja ehtoollinen ovat keski-
viikkoisin kello 19:

1.3. Tuhkamessu

8.3. Ristintiehartaus ja ehtoollinen: Minun ristintieni

15.3. Ristintiehartaus ja ehtoollinen: Herra, armahda!

22.3. Ristintiehartaus ja ehtoollinen: Kristus lähimmäisissä

29.3. Ekumeeninen ristintiehartaus, isä Peter Gebara SCJ (katolinen kirkko)

5.4. Ristintiehartaus ja ehtoollinen: Getsemanesta Golgatalle

Hartaudet järjestää Maarian seurakunnan Itä-Maarian aluetö.

Vuonna 1942 Turun Akatemiatalon seinään kiinnitetty muistolaatta kertoo siitä suomen kielen perustaa luovasta työstä, jonka Mikael Agricola teki.

Kouluttaja, uudistaja, kielimies ja diplomaatti Mikael Agricolan elämä Osa 2

Mikael Agricola toimi piispan oikeana kätenä, Turun koulun rehtorina, Suomen kirkon uudistajana, piispana ja diplomaattina. KoroiSet-lehden numerossa 4/2016 luotiin katsaus Agricolan aikakauden aate-maailmaan ja politiikkaan. Nyt kysytään, millainen mies Agricola oli.

Mikael Olavinpoika syntyi ilmeisesti noin 1510 Pernajassa itäisellä Uudellamaalla. Alue oli pääosin ruotsinkielistä. Agricolan vanhemmat olivat maanviljelijöitä. Mikaelilla oli kolme sisarta. Äiti eli vuoteen 1551 isän kuoltua jo aiemmin.

Mikael lähetettiin vuoden 1517 tienoilla Viipurin latinakouluun. Viipuri oli siihen aikaan vilkas kauppakaupunki, jolla oli hyvät yhteydet

Suomenlahden eteläpuoleisiin saksankielisiin kulttuuri-piireihin. Mikael otti Viipurissa itselleen latinankielisen nimen Agricola, joka tarkoittaa maanviljelijää.

Viipurin linnassa piti hoviaan vuodesta 1525 saksalainen kreivi Juhana, joka oli taistellut Kustaa Vaasan puolella tanskalaisia vastaan. Hän oli mennyt naimisiin kuninkaan sisaren kanssa ja saanut hallittavakseen Viipurin ja Savonlinnan läänit. Hän piti yhteyttä veljensä hallitsemaan pieneen pohjoissaksalaiseen Hoijan ruhtinaskuntaan. Siellä pantiin toimeen reformaatio 1525. Hieman tämän jälkeen Viipurin hovissa siirryttiin luterilaiseen jumalanpalvelukseen.

Tytti Isakainen

Viipurin koulun rehtori Johannes Erasmi siirtyi 1528 Turun piispan, Martti Skytten, kansleriksi ottaen mukaansa Agricolan, josta tuli piispan kirjuri. Johannes kuoli seuraavana vuonna, ja Agricola peri hänen virkansa. Hän oli silloin vasta noin 20-vuotias. Agricola sai viran Turun tuomiokapitulista. Sen lisäksi hän ryhtyi opiskelemaan papiksi.

Turun piispanistuvin oli ollut vapaana piispa Arvid Kurjen kuoltua pakomatallaan Pohjanlahdella 1522. Martti Skytte oli kuninkaan ehdokas piispaksi. Hän nousi piispaksi vuoden 1528 alussa.

Skytte oli noin 60-vuotias suomalaissyntyinen dominikaaninivel. Hän oli katolinen, mutta suostui ottamaan viran vastaan ilman paavin vahvistusta. Hän oli valmis myös vannonamaan piispan valan, johon kuului uskollisuuslupaus kuninkaalle. Hänen oli tyydyttävä piispan tulojen supistuksiin ja siihen, että Kuusiston piispanlinna purettiin 1528. Martti Skytte hoiti virkaansa kuolemaansa 30.12.1550 saakka.

Reformaation edelläkävijä Turussa oli ollut Turun pormestarin poika Pietari Särkilähti. Hän oli opiskellut ja tutustunut uusiin ajatuksiin Keski-Euroopassa vuodesta 1516 palaten Turkuun 1520-luvun alussa. Hänen sanotaan olleen ensimmäinen avioitunut pappi Pohjoismaissa.

Turkuun palatessaan Särkilähti sai katedraalikoulun rehtorin viran. Koulu oli hiipakunnan korkein oppilaitos. Koulusta tuli hänen aikanaan reformaation kannattajien silanpääasema Suomessa. Hänestä tuli myös Turun tuomiokapitulin arkkiteini. Kuningas käytti häntä luottohenkilönään Turussa. Särkilähti kuoli 1529.

Turussa Agricola tutustui Raamattuun latinan kielellä, kävi kuulemassa saarnoja ja seuraamassa jumalanpalvelusmenoja ja osallistui itse jumalanpalveluksiin varsinaisen papiston apulaisena. Hänet vihittiin papiksi.

Agricola tutustui myös perusteellisesti Martti Lutherin Postillaan. Kirjaan tehdyistä reunamerkinnoista on pääteltävissä, että erityisesti seuraavat Lutherin vastustamat opit ja instituutiot olivat puhutelleet häntä: paavin valta-asema, pyhimysten palvonta, kiirastulioppi, sielunmessut, luostarit, selibaatti, paastot ja itse katolinen messu.

Toisaalta hän tuntui vastaavasti arvostaneen erityisesti Lutherin ajatuksia siitä, että

Raamatulle on annettava ehdoton arvovalta ja että ihminen pelastuu yksinomaan uskon kautta. Yleisesti ottaen voinee sanoa Agricolan tekemien merkintöjen pohjalta niin, että hänen mukaansa on parempi rakentaa olemassa olevan päälle kuin repiä vanhat rakennelmat pois. Hän tuntuu siis kuunnelleen mieluummin rakentavaa kuin repivää Lutheria.

Turusta ei ollut mahdollista lähteä ulkomaille opiskelemaan 1520-luvulla. Pelättiin liikaa uusia oppeja. Linja muuttui kuitenkin 1520-luvun lopussa kuninkaan otettua myönteisen kannan reformaatioon. Hän oli samalla katkaissut välit paaviin. Piispat joutuivat taipumaan.

Ensimmäiset opiskelijat lähetettiin Wittenbergiin vuonna 1531. Agricola aloitti opiskelun siellä 1536. Hänet oli silloin jo vihitty papiksi. Hän opiskeli filosofisessa tiedekunnassa ja valmistui sieltä maisteriksi. Agricola seurasi molempien reformaattorien, Lutherin ja Philip Melancthonin luentoja. Molemmat myös kirjoittivat hänelle suosituskirjeen toimitettavaksi Kustaa Vaasalle.

Wittenbergissä Agricola laati kaksi anomusta Kustaa Vaasalle avustuksen saamiseksi Uuden testamentin suomentamiseen. Rahaa hän ei saanut ensimmäisellä kerralla, mutta toisella kyllä. Käännöstyön hän kuitenkin aloitti. Agricola hankki paljon merkittäviä kirjoja Wittenbergin aikanaan.

Maisterin tutkinto tuli valmiiksi helmikuussa 1539. Agricola palasi Wittenbergistä yhdessä saksalaisen Georg Normanin kanssa vapunpäivänä 1539. Normanista tuli myöhemmin 1544 Ruotsin kirkon ylin valvoja, ”kirkkoministeri”, joka rakensi kirkon hallintoa saksalaisen mallin mukaan.

Palattuaan Turkuun Agricola jatkoi toimintaansa kirkon hallintoelimestä tuomiokapitulissa sekä katedraalikoulun rehtorina ja opettajana. Lisäksi hän jatkoi käännöstyötään.

Opetuksen Agricola koki raskaaksi. Valtiovalta oli siirtänyt kirkon entistä omaisuutta itselleen. Huhuttiin, että papeilta viedään loputkin tulot. Vanhemmat eivät halunneet siksi laittaa lapsiaan kouluun papiksi opiskelemaan. On tunnettu tosiasia, että koululaitos pyrki rappeutumaan reformaation aikana.

Kustaa Vaasan harjoittama kulttuuripolitiikka merkitsi myös sitä, että Turun koulun odotettiin kouluttavan valtio-

Elämäsi kokoisia koteja

Nauti arjesta ilman turhia sitoumuksia. Valitse elämäsi näköinen ja kokoinen asumisoikeusasunto Vasolta ja toivota huoleton elämä tervetulleeksi!

Rauhankatu 4, Turku • puh. (02) 2747 000 • www.vaso.fi

TERVETULOAA

TÄYDEN PALVELUN KOTIMAISALLE KATSASTUSASEMALLE

Kaikkien ajoneuvojen katsastukset, rekisteröinnit ja vakuutukset meiltä vaivattomasti. Myös venerekisteröinnit.

Palvelemme ma - pe klo 8-17

WP-Katsastus Oy
Tuulissuontie 34, Lieto • puh. (02) 436 4300
www.wp-katsastus.fi

vallan palvelukseen kirjureita ja tilinpitäjiä. Vuoden 1544 syksyllä Agricola sai kuninkaallisen käskyn toimittaa muutamia taitavia teinejä Tukholman kanslian palvelukseen. Käsky ei kuitenkaan tehonnut, ennen kuin Agricola sai uuden ki-reämpään sävyyn kirjoitetun käskykirjeen. Agricola joutui luovuttamaan vasten tahtoaan koulumestarin viran **Paavali Juustenille** 2.2.1548.

Agricola keskittyi sen jälkeen suomentamiseen ja hiippakunnan hallintoon. Kirkon verotulot vähenivät samaan aikaan, kun kirkon omaisuus siirtyi valtiovallalle. Hiippakunnan keskushallinto heikkeni samaan aikaan. Kun joku tuomiokapitulin jäsenistä kuoli, uutta jäsentä ei nimetty. Maatila, josta jäsen oli saanut palkkatulonsa, siirtyi valtion omaisuudeksi ja samalla siitä saadut tulot valtion tuloiksi.

Agricolan suurehkoista palkkatuloista muihin tuomiokapitulin jäseniin verrattuna on mahdollista päätellä, että hänen on odotettu tekevän käännöstyötä. Käännöstyötä hän joka tapauksessa teki ja loi tällä työllään pohjan kirjoitetulle suomen kielelle.

Agricola julkaisi ensimmäinen suomenkielisen kirjan, 16-sivuisen Abckirjan 1544. Hänen päätyönsä oli

Uuden testamentin suomen-nos, jota hän valmisti 10 vuotta. Se julkaistiin 1548 nimellä SE Wsi Testamenti. Agricola suomensi jumalanpalvelukseen ja kirkollisten toimitusten tarpeisiin kirjat, jotka ilmestyivät 1549. Raamatun Psalmien kirja, Psalttari ja valikoima Vanhan testamentin profeettakirjoja julkaistiin vuosina 1551 ja 1552.

Agricola myös ruotsinsi alasaksasta Visbyn merilain. Hän käänsi paljon muutakin, etupäässä uskonollista kirjallisuutta. Kääntämisohjelmaan ovat vaikuttaneet niin silloisen kirkon tarve kuin ilmeisesti myös Agricolan omat kiinnostuksen kohteet.

Agricola oli kielenkäytössään Lutheria maltillisempi. Kun Luther sanoo Postillassaan, että pyhimysten palvonta on saatanallisuutta, Agricola käyttää ilmausta ”turhaa”. Agricola vaali enemmän perinnettä ja vältti Lutherin käyttämää voimakasta paavin vastaista retoriikkaa.

Uuden testamentin suomenoksen pohjakieleksi Agricola valitsi Turun seudulla puhutun kielen. Samalle kielelle oli jo vaikiintunut kirkollinen kieli muutenkin. Kolme neljästä Agricolan kirkollisesta tuotannossaan käyttämästään 8000 sanasta on vielä käytössä.

Mikael Agricola kulki tarkastusmatkoilla jo vanhan piispa Skytten sijaan. Kun Skytte kuoli 1550, piispan virkaa ei täytetty ennen kuin vuonna 1554. Samalla hiippakuntien kokoa pienennettiin. Suomen alueen hiippakunta jaettiin kahteen osaan. Agricola sai Turun ja Paulus Juusten Viipurin hiippakunnan. Piispojen nimitys korvattiin ordinarius-nimikkeellä. Agricola itse käytti virastaan nimitystä Episcopus Aboensis.

Seuraavana vuonna, kesällä 1555, puhkesi rajariitoihin liittyvä avoin sota Venäjän kanssa. Kustaa Vaasa oleskeli Suomessa elokuusta 1555 heinäkuuhun 1556. Vuoden 1557 alussa aloitettiin rauhanneuvottelut. Agricola kuului satahenkiseen rauhanneuvottelukuntaan, joka saapui Moskovaan 24.2.1557.

Sopimukseen päästiin maaliskuun lopulla. Rauha vahvistettiin ristiä suutelemalla paluumatkalla Novgorodissa 2.4.1557. Kun seurue ylitti rajan, Turun piispa Agricola sairastui ja kuoli 9.4.1557. Juustenin Piispainkronikka kertoo tapahtuneesta:

Mutta kun he rauhan vahvistettuaan palasivat Venäjältä, tauti tempaisi matkalta maisteri Mikaelin; hänen terveytensä ei aikaisemminkaan ollut kovin vahva. Niinpä äkillinen kuolema

kohtasi hänet matkalla, ja hän nukkui Herrassa Uuden kirkon pitäjän Kyrönneimen kylässä. Hänet haudattiin sitten Viipuriin palmusunnuntain jälkeisenä maanantaina [12.4.] herra arkkipiispan ja usein muiden läsnä ollessa.

Agricola oli avioitunut 1550 **Birgitta Olavintytären** kanssa, joka kuoli 1595. Heidän poikansa **Kristian Agricola** syntyi 11.12.1550. Hän seurasi isänsä jälkiä kirkollisella uralla. Hänet nimitettiin Tallinnan ja Haapsalun piispaksi 1583. Hän avioitui Elina Flemingin kanssa samana vuonna. Seuraavana hänet aateloitiin. Kristian Agricola kuoli jo 1586.

Timo Leinonen

LÄHTEET
Harviainen, Tapani & Heininen, Simo & Huhtala, Aarre. Oma kieli. Mikael Agricolan tekstejä nykysuomeksi. Edita Prima Oy. Helsinki 20017.

Heininen, Simo. Nuori Mikael Agricola. SKS. Helsinki 1976.
Heininen, Simo & Heikkilä, Markku. Suomen kirkkohistoria. Edita Prima Oy, Helsinki 2010.
Juusten, Paavali. Suomen piispain kronikka. SKS: Helsinki. 1988.
Tarkiainen, Viljo & Tarkiainen, Kari. Mikael Agricola. Suomen uskonpuhdistaja. Kustannusosakeyhtiö Otava. Helsinki. 1985.
http://www.sti.fi/luennot/files/tp000329.html viitattu 10.10.2016

Kuralan Kylämaen kevätohjelmaa

Kokeiluverstas

Taitotiistai

Avoin työpaja kaikenikäisille joka tiistai Kuralan kokeiluverstaalla klo 13–17.30. Kokeiluverstas on esteetön tila. Ei ennakkoilmoittautumista. Vapaa pääsy!

*Helmikuu / 1920-luku:

28.2. Art Deco -tyyli tutuksi – maalataan tai painetaan upeita kuvioita kaakeli-laatoille, joista syntyy vaikka kynttiläalusta tai pikkutarjotin.

*Maaliskuu / 1930-luku:

”Mikä funkki?” Muotoilua ja muotoja, mm. ”keramiikkejä”.

*Huhtikuu / 1940-luku:

Etsi uusia ideoita harrastukseksi? Kädentaitojen ja taiteen maailmasta 70 vuoden takaa.

*Toukokuu / Nostalgiaa?

1950-luvun monimuotoinen muoto- ja värimaailma.

Kuralan Kylämaen avoimet viikonloput

Kevätkaudella Kuralan Kylämaella järjestetään kerran kuussa avoimia viikonloppuja. Kokeiluverstaalla syvennytään kädentaitoihin eri ma-

teriaalien kautta ja Kahvila Omena ja Kanelissa voi piipahtaa nauttimassa kupillisen kuumaa juotavaa. Kerran kuussa: lauantai-sunnuntai klo 12–16.
*25.–26.2. Linnunpönttöjä
*25.–26.3. ”Keramiikkejä”
*22.–23.4. Puisia pikkulaa-tikoita
*27.–28.5. Oi ihana toukokuu: valokuvausta 12–16
Työpajamaksu: 3,5–8 €, ei ilmoittautumista.

Kevään kurssi:

Valkoista valkoiselle 15.–29.3.

Kolme keskiviikkoa klo 17.30–19.30
Pitsit pääosassa – paperille, saveen ja kankaalle
Lapset, nuoret ja aikuiset
Hinta: 45 euroa (sisältää materiaalit).
Ilmoittautuminen 12.3. mennessä:
www.turku.fi/kuralankylamaki

Kevään tapahtumat

Laitetaan pääsiäistä!

7.–9.4., pe 9–14, la–su 11–17
Maalailuvalmistautuu kevään juhlaan: pajunkissat, hiirenkorvat

Joona Mäkivirta/Turun Museokeskus

ja kananhöyhenet koristavat kotia. Emäntä hämmentää määmiä ja työpajassa saa harjoitella pääsiäismunien vahakoristelua (työpajamaksu 3,5 €). Tapahtumaan on vapaa pääsy! Kahvila Omena ja kaneli avoinna.

Kuralan Kylämäki
Jaanintie 45
02 2620420
kylamaki@turku.fi
www.turku.fi/kuralankylamaki
facebook/kuralankylamaki

MIKAEL AGRICOLA - SYMPOSIUM, osa I

Turun kristillisellä opistolla
11.3.2017 kello 12.00

- **Agricola ja teologia**
Teologian tohtori Juhani Holma
- **Agricola ja Kustaa Vaasa**
Professori Simo Heininen

Väliaika kello 13.40–14.20

- **Agricola ja kieli**
Professori Kaisa Häkkinen
- **Agricola ja virsimusiikki**
Professori Erkki Tuppurainen

Tilaisuus päättyy noin kello 16.00

Tilaisuus on maksuton. Väliajalla kahvi ja pitsapalatarjoilu.

TERVETULOA!

www.koroinen.fi

MIKAEL AGRICOLA - SYMPOSIUM, osa II

Maarian pappilan tallissa
9.4.2017 kello 16.00

Tästäs sielus herkut!

Turun Lausuntakerholaiset esittävät Agricolan runoja.
Huilu: Kaarina Peltonen. Kuva: Kirska Storckovius.
Runovalinnat ja ohjaus: Maaret Perälä.

Niilo Rantala - Suomalaisen runon sävelet

Niilo Rantala esittää Agricola -monologin ja sävellyksiään suomalaisille klassikkorunoihin.

Tilaisuus on maksuton. Väliajalla kahvia ja Agricola-leivos.
Ohjelma 10 euroa.

Tervetuloa!

Järjestäjät:

Kotiseutuyhdistys Halinen-Räntämäki ry, KoroiSet – lehti, Turun Lausuntakerho ry, Maarian seurakunta, Turun kristillinen opisto, Mikael Agricola-seura ry ja Lakipalvelu Leinonen.

www.koroinen.fi

Sote-uudistus yhä raakile

Sote-uudistus tarvitaan, se on selvä. Nykyjärjestelmän ongelmia ovat perusterveydenhuollon huono saatavuus, pitkät jonot sekä palveluketjujen rikkonaisuus. Asiaksmaksut ovat muihin maihin verrattuna korkeita ja kunnat kamppailevat kasvavien menopaikoiden kanssa. Järjestelmä ei ole demokraattisimmasta päästä, sillä päätöksenteko on loitonnut erilaisiin kuntayhtymiin, sairaanhoitopiireihin ja sote-alueisiin.

Maakunta- ja sote-uudistuksen piti vastata näihin haasteisiin. Matkan varrella suunta on muuttunut, ja Sotesta on tulossa monimutkainen yhtiöittämis- ja yksityistämishanke, jossa demokratia uhkaa jäädä näennäiseksi.

Hallituksen rakentamassa 18 maakunnan ja 12 sote-alueen mallissa on rahoituksen päävastuu valtiolla. Vaaleilla valittu maakuntavaltuusto ohjaa kyllä palvelutuotannon järjestämistä tilaajana, mutta palvelujen tuotannosta vastaa

maakunnan sote-palvelulaitos. Se koordinoi ja ostaa palvelut maakunnan julkisilta osakeyhtiöiltä ja yksityisiltä yrityksiltä.

Yksityisen palvelutuotannon ylikorostuminen toimii sote-uudistuksen alkuperäisiä tavoitteita vastaan. Samalla valinnanvapaus voi ennennäkemättömällä tavalla avata bisnesmahdollisuuksia kansainvälisille terveysyhtiöille. Esimerkiksi Ruotsissa valinnanvapaus on johtanut alueelliseen eriarvoistumiseen ja terveyserojen kasvuun.

Sote- ja maakuntauudistuksessa pitää arvioida, onko maakuntien itsehallinto aitoa. Kuntien itsehallinto on perustuslaissamme määritelty tiukasti ja kunnille on turvattu verotusoikeus. Kun päätöksentekovaltaa ollaan nyt siirtämässä merkittävällä tavalla kunnilta maakunnille, on syytä pohtia, pitäisikö myös perustuslaissa säätää maakuntien itsehallinnosta yksityiskohdaisemmin.

Itsehallintoa ei tee se, että maakunnilla on vaaleilla valittu valtuusto. Valtuustolla pitää olla myös todelliset vaikuttamismahdollisuudet. Lisäksi aito itsehallinto edellyttää toimivaa rahoitusratkaisua. Olisiko järkevintä järjestää rahoitus maakuntien itsensä keräämän veron ja valtion tasotusrahoituksen turvin? Jos nyt kunnille maksettavia valtionosuuksia ohjataan maakunnille, niin veroaste ei vaihtelisi maakuntien välillä kohtuuttomasti.

Hallituksen esittämä valtionrahoitus antaa valtiolle vallan määrittellä, millä summalla sosiaali- ja terveyspalvelut on tuotettava. Maakuntavaltuustojen tosiasiallinen päätösvalta on vähäistä, kun raha tulee valtionvarainministeriöstä, palveluita ohjataan tiukasti sosiaali- ja terveysministeriöstä ja lisäksi maakunnan julkiset palvelut on yhtiötetty sote-palvelulaitoksen taakse.

Hallinnollisten uudistusten tavoitteena pitäisi olla hallinnon yk-

sinkertaisuus, demokraattisuus ja avoimuus. Toteutuuko tämä nyt sote-uudistuksessa? On päinvastoin pelättävissä, että demokraattisesti valittujen päätöksentekijöiden mahdollisuus tiedonsaantiin, ohjaukseen ja päätöksentekoon uhkaa jopa heikentyä.

Asiakkaan kannalta järjestelmästä on tulossa monimutkainen. Ihmisten omalle vastuulle jää paljon valintoja, on asiakasasetelaita ja erilaisia palveluntarjoajia, joita pitäisi osata vertailla. Voidaan myös perustellusti kysyä, miten turvataan kansalaisten perusoikeuksien, kuten sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä kielellisten oikeuksien toteutuminen, jos julkisen vallan käyttöä siirretään voittoon tavoitteleville osakeyhtiöille.

Annika Lapintie
Kansanedustaja
Perustuslakivaliokunnan
puheenjohtaja
Turku

Ahneus on siistiä

Rötösherrajahti Vantaan ex-kaupunginjohtajaa vastaan palautti mieleen, että kaavoituksessa ja rakentamisessa hyöri iso raha.

Kaavasuunnittelulla määrätään, millaisia toimintoja alueella tulevaisuudessa harjoitetaan. Pikku merkinöin piirretään iso hinta. Mitä enemmän rakennusoikeutta, sitä arvokkaammasta pläntistä on kysymys.

Kunnilla on alueellaan kaavoitusmonopoli. Poliitikoilla ei ole muuta arvokasta myytävänä kuin kaavoitus-oikeutta. Töiden saaminen on kilpailtua.

Näkemykseni mukaan rakentamisen poikkeusluvut ovat eräs hyvävelikapitalismin muoto. Valta myöntää tai evä, syystä tai toisesta, on suhmurointia.

Kun byrokratia synnyttää tar-

peen edetä sukkelammin, on kiusaus oikaista antamalla tukea puolueille tai voitelemalla ihmisrattaita.

”Osallisuus- ja arviointisuunnitelma” ohjaa koko prosessia. Julkinen rakennushanke on kuin moniosainen näytelmä. Se etenee lain mukaisesti ja verkkaisesti.

Lain tavoitepykälä on, että jokaisen osallistumismahdollisuus turvataan. Käytännössä se kuitenkin tarkoittaa vain yleisötilaisuuksia ja mahdollisuutta antaa kirjallinen mielipide tiettyyn aikaan jo valmiiseen esitykseen tai kommentoida kehnoa. Tuolloin on myöhäistä pohtia, mitä alueella tulisi tai voisi olla. Myöskään tulevia asukkaita ei kuulla.

Teatteria on ilmassa. Kutka toimijat, sanat ja kuvat saavat esiin-

tyä. Faktaa kuorutetaan tunteella. Näytelmässä on yhdenmukaiset puheenvuorot ja tiukka aikataulu. Kustannusarvio käsittää yleensä vain tuloja. Turun tulevaisuuden keskustan ikuisen kesän videoista puuttuivat enää taatelipalmut.

Suunnitelma tehdään asukkaille, mutta ei asukkaiden kanssa. Lienee myös mahdollista, että asukkaat itse, jopa kaupungin avustamana, laatisivat kaavaluonnoksen?

Maankäyttösopimuksessa maanomistaja, kaavamuutoksen tai täydennysrakentamisen hakija sitoutuu yhdyskuntainfran kustannuksiin. Siinä sovitaan rakennusoikeudesta ja käyttötarkoituksesta. Maanomistaja maksaa jokaisesta kerrosneliömetristä osan ansiottomasta arvonnoususta kunnalle. Turku sai

esimerkiksi ”Fabriikin” (Logomo) alueesta liki 8 miljoonaa.

Moderni kumppanuuskaavoitus on julkisen vallan ja yksityisen sektorin yhteisprojekti. Kun yhteinen visio ja tontin käyttö- ja rakennussuunnitelmat ovat valmisteltuja, hanke voidaan nopeasti käynnistää.

Vaikka hankkeen suunnitelmat teettää ja toteuttaa yksityinen, niin kunta on silti vastuussa kaavoituksesta ja hyväksyy. Ristiriidat syntyvät siitä, että kunnan intressissä on työn laatu mutta rakentajalla bisnes.

Kaavoituksessa suoran osallistumisen (some) muodot lisääntyvät. Asukkaat haluavat yhteistyötä. Ihan oikeasti osallistua. Asioita ei tule ratkaista hallinto-oikeudessa.

Poliitiikka on yhä vähemmän ra-

hoitusvallan jarruna. Demokratia on paras keino, jolla voimme ottaa vallan takaisin maailmanlaajuiselta rahoitusosalta.

Mikael Miikkola
Turkulainen kaupunginvaltuutettu ja
-hallituksen jäsen (ps)

EUROOPPALAISET MOPOT NYT NOPEALLA TOIMITUKSELLA!

LAADUKKAAT MOPO MERKIT!

EDULLINEN RAHOITUS 0% KOROLLA!

SEKÄ HUOLLOT KAIKKIIN MERKKEIHIN!

Molitor Oy
Avoimna ark. 9-17, la 10-13
www.molitor.fi - Polttoainetoksenkatu 6, Turku

RIEJU Beta 2v takuu!

SHERCO
MALLISTO ALK. 3390€+TK

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua, nopeasti ja ammattitaidolla

LEVY-JAATI OY

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200
email: info@levy-jaati.fi

Avoimna ark. 8-17

Sahauspalvelu

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

• VEIKKAUS

• OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ

• MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma – pe 8–21, la 12–20, su 12–20

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI

HALISTUPA

Emmauksenkatu 1, p. 02 253 9564

WIKLUNDIN APTEEKKI

kukkakauppa

NUMMEN NARSISSI KY

Vanha Hämeentie 29
Turku

Puh. 02 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

Maiseman muuttaja – taatelin tappaja Osa 2

Saudi-Arabiasta viime vuosi-en aikana on levinnyt Madeiralle uusi tuhohyönteinen, joka uhkaa nujertaa Madeiran vuosisataisen palmukannan. Samaa tuholaista on palmuissa jo Pohjois-Afrikan rannikon kaupungeissa Tunisian, Marokon ja Portugalin kaupungeissa, tehden selvää jälkeä vanhoista kaupunkipalmuista.

Tämä iso ja tehokas tuholaiskuoriainen *Rhyncophorus ferrugineus* (Oliver), palmukärsäkäs, munii palmujen latvuslehtien kasvupisteen tyveen, josta toukat kaivautuvat pehmeään kasvupisteeseen. Toukat syövät kasvupisteen ydintä, jossa uudet lehdet kehittyvät. Lehtien kasvukehitys estyy ja palmu menettää muutamassa kuu-kaudessa koko latvuksensa.

Palmu ei pysty tekemään uutta sivulataa, koska palmuilla on vain yksi kasvupiste. Lehdet alkavat kuihtua, kääntyy alaspäin ja pudota tuulen irrottamina maahan. Tänä (v. 2013) näkee kuolleita palmuja monien loistohotellien pihoissa, puistoissa ja yksityistonteilla.

Viranomaiset ovat yrittäneet pysäyttää hyönteisen leviämistä kasvinsuojeluvälineillä, joita putkella pumpataan ylös korkean palmun latvaan kasvupisteeseen. Mustia sormenpaksuisia muoviputkia näkyy kiinnitetyn moniin keskeisillä paikoilla kasvaviin kookkaiisiin palmuihin. Putkilla ”myrkky” pumpataan ylös latvaan, lehtityville ja rungon sisään.

Toukat kaivautuvat kuitenkin palmun latvassa syvemmälle ja run-gossa alaspäin. Kasvinsuojelutoimet eivät näytä onnistuvan, sillä toukka elää ja kasvaa rungossa 5–7 vuotta ennen koteloitumista. Ison toukan tekemiin käytäviin leviää helposti myös haitallisia, palmun johtosolukkoa tuhoavaa sienirihmastoja.

Funchalin vanhoissa puistoissa ja kaupungin ympäristössä on monin paikoin nähtävissä, toukkien tuhotyön jäljiltä, latvattomia palmun runkoja. Yhtä paljon palmuja lienee kaadettu ja hävitetty, etteivät lahoavat puut kaadu kaduille. Ilmeisesti vielä ei ole tehokasta tapaa, jolla voidaan pysäyttää tämän tuhovoimaisen hyönteisen leviäminen.

Vaikka Kanarian taateli on vain yksi sadoista Madeiralle tuoduista kasveista, on sen häviäminen suuri vahinko maisemalle ja kaupunkimiljöölle. Useimmat kookkaat kanariantaatelit ovat yli 100 vuotta vanhoja.

Kun huomioimme Madeiran historian ja monet kansallisuudet, joita siellä on asunut, on puutarhoilla aina ollut suuri merkitys menestävällä turismilla.

Kuolevat suurpuut ovat todella paha biodiversiteettiä vähentävä isku Funchalin ylitteelle talomerenle ja kaupunkimaisemalle. Luke-mattomat ovat ne näyttävät köynökset ja saniaiset, jotka kasvavat taatelipalmujen rungoilla pihoissa ja puistoissa. Värikäs ihmeköynnös (*Bougainvillea*) lienee kaiketi suomalaisille tunnettu.

Miten tämä ylivoimainen pahantekijä on päässyt meren ympäröimälle saarelle, ei liene arvoitus nykyisen vilkkaan liikenteen aikana. Jopa aitousaatelin taimia on tuotu saarille katuistutusta varten. Myös vilkas rahtialusliikenne saarille Manner-Euroopasta, Afri-

kasta, Kanarialta jne. on varmasti eräs osasyynllinen.

Trooppisen Aasian maissa, josta tuhokuoriainen kotoisin, esim. Malesiassa, kuoraisen toukka kaivautuu sokeriruokoihin. Siellä kekseliäät asukkaat kaivavat niitä ravinnokseen ja syövät grillattuna välipalana.

Kanariantaateli, kamferipuu ja Norfolkian Araucaria, ovat ne kolme suurpuuta, jotka latvusten majesteettisuuden ja lajien yleisyyden takia helpoimmin jäävät Madeiran kukkivalta saarelta turistin mieleen. Funchal ja Madeira eivät tule puuttomiksi, jos kaikki kanariantaatelit kuolisivat, mutta kaupunkivihreä köyhtyy huomattavasti. Muut palmulajit Funchalissa ovat toistaiseksi selvinneet tuholaisesta, mutta niillä ei ole samaa näyttävää ja kestävä latvusta eikä yleisyyttä istutuspuuna.

Vaikutus maisemaan olisi Turussa sama, jos isot lehmukset alkaisivat kuolla yksi toisensa jälkeen keskustassa ja Aurajoen törmillä eikä tonttakeinoja löytyisi.

Meilläkin on tärkeää ennakoita

tulevaisuuden kasvien tuhoajat suosimalla useita uusia kestäviä puulajeja, kun tehdään uudisistutuksia niin isoihin kuin pienempiin asutuskeskuksiin. Suomessa kookkaiden puiden tuhoutuminen olisi vielä pahempi onnettomuus kuin rehevillä etelän saarilla, koska kasvaminen on lyhyessä kesässä paljon hitaampaa.

Arno Kasvi

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

LUOTETTAVAA, JOUSTAVAA JA MONIPUOLISTA KIINTEISTÖHUOLTOPALVELUA JOKA TALON TARPEISIIN

- HUOLTOTYÖT
- SIIVOUKSET
- ULKOALUEIDEN HOITO
- HARJAKONEPALVELU
- PÄIVYSTYKSET
- SIJAISUUDET

TURUN KIINTEISTÖÄSSÄ OY

0400 521 258

RIIMUKATU 12 20380 TURKU Fax 02 238 8295

huolto@kiinteistoassa.fi www.kiinteistoassa.fi

PÄIVYSTYS 24h

APTEEKKI

Tampereentie

Palvelemme ark 9-20 la 9-17 Tie terveyteesi

TULE TUTUSTUMAAN MYÖS KOSMETOLOGISEEN HOITOLAAN.

Meillä uutena kosmetiikkasarjana nyt myös L'Oréal'in La Roche-Posay

Löydät meidät Tampereentie PRISMA n kauppakujalta.

S-etukortilla saat Bonusta vapaan kaupan tuotteista ja kosmetologin palveluista.

Vanha Tampereentie 108, Turku
p. 02 238 1457 www.apteekkitampereentie.fi

YY KAA KOO NEE

Lokerot:

- kartonkipakkaukset
- keräyspaperi
- pienmetalli
- pakkausmuovi

Saatavana myös astiaan kiinnitettävä pariston-keräyslokeri.

LAJITTELU KÄY HELPOSTI KUIN YHTEENLASKU.

Nelilokero on oma keräyspiste kotipihallasi. Unohda jätteiden turhat välivarastoinnit ja lajittele ne suoraan nelilokeroiseen astiaan!

Tyhjennyksen hoitaa nelilokeroinen erikoisauto, joka pitää jätteet erillään ja kuljettaa ne hyötykäyttöön. Kun vaihdat Nelilokeroon, saat näppärän kierrätyspisteen ja teet ympäristölle palveluksen.

Kysy lisää asiakaspalvelustamme ja tee tilaus!

www.nelilokero.fi
010 636 5000

www.lassila-tikanoja.fi

► JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS ► KIINTEISTÖHUOLTO JA -TEKNIikka ► SIIVOUS JA TUKIPALVELUT
► VIEMÄRIHUOLTO ► KORJAUSRAKENTAMINEN ► PROSESSIPUHDISTUS ► YMPÄRISTÖRAKENTAMINEN

katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen halislainen ja asunut Halisissa 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Pyörämäen Mikko

Olen usein pohtinut, voisinko hänestä jotain kirjoittaa. Hän on ollut hyvin erikoinen persoona. Aika vähän Mikosta tiedän, kun en aikanaan tullut isältäni hänestä kysyneeksi.

Pyörämäen Mikko kuljeskeli avojoin, jopa marraskuussa, ja hyvin varhain keväälläkin hän riisui jalkineensa. Hän oli Tätilän talon renki, tai ainakin vastaavassa työsuhteessa taloon.

Mikko asusteli pientä torppaa, oliko se hänen omansa, en tiedä. Sen tiedän, että tuo torppa paloi joskus 1900-luvun alkupuoliskolla. Isäni kuului nuoruusvuosinaan Kaarinan VPK:hon ja kertoi olleensa ensimmäisenä sammuttamassa Mikon torpan tulipaloo.

Halisista Ravattulaan kuljettaessa on ennen Tätilän talosta tulevaa peltotietä pieni metsikkö oikealla. Siinä näkyy vielä Mikon torpan raunioita, torpan kellari. Se on täytynyt risuilla ja kivillä. Eipähän liene monestakaan talon rengistä jäänyt samanarvoista pysyvää muistomerkkiä?

Sen verran vielä itse Mikosta. Hän nautti mielellään tuota viinaksi kutsuttua ainetta, ja se sitten joskus määräsi vähän tuota elämän kulkuakin.

Kerrottiin, että kun hän oli kerran luomassa oja, niin hänellä sattui ole-

maan pullossa tuota kyseistä ainetta. Hän teki sillä tavalla, että asetti pullon ojan reunalle muutaman metrin päähän ja kun oli kaivamisessaan päässyt pullon kohdalle, otti siitä huikan ja siirsi sen taas kauemmaksi.

Silloiset lapiot, joita ojan kaivamisessa käytettiin, olivat todella painavat. Yhdestä puusta veistetty noin nelisenkymmentä senttiä leveä lapio-osa ja varsi. Puiseen lapioon oli tehty rautainen karkiosa. Lapio oli kohtuullisen painava, ja kun sitä lapiota ei ollut tarkoitus tyhjänä heiluttaa, vaan heitellä ojankaivuun turpeitakin, oli työ raskasta. Ei siis ihme, jos vähän piti itsellensä saada lisähoukutinta ojan kaivamiseen.

Muistan, että sellainen lapio, jolla ojaa niihin aikoihin kaivettiin, meilläkin oli.

Toinen juttu, jonka muistan, oli sellainen, kun miehet pitivät taukoa pelolla, he havaitsivat siinä ojan reunalla sammakon ja lupasivat Mikolle: "Jos syöt sammakon, saat pullon viinaa." Mikko hyväksyi tarjouksen, mutta pahaksi onneksi antoi ylen.

Sitä en kerro, mitä sitten tapahtui. Mikko sen vedon kuitenkin voitti.

Aulis Katajamäki

terveydeksi!

Elämme hämmäntäviä aikoja

Vielä joitakin vuosia sitten kuvittelin, että sota on kaukainen mahdollisuus. Ukrainan ja Krimin tapahtumat ovat kuitenkin pysyvästi muuttaneet tätä käsitystä. Valtioneuvoston äskettäin antamassa puolustuselonteossa sanotaan suoraan: "Sotilaalliseen voimankäyttöön Suomea vastaan tai sillä uhkaamiseen on varauduttava." Näin Suomessa nyt tehdään.

Iso-Britannian toisen maailmansodan ajan pääministeri Winston Churchill on sanonut: "Mitä kauemmaksi historiaan näet, sitä pitemmälle voit nähdä tulevaisuuteen."

Oppiaksemme historiasta on hyvä kysyä, milloin kaksi läntisen demokratiakäsityksen omaavaa valtiota on viimeksi käynyt sotaa toisiaan vastaan? Viimeisin kahden demokraattisen valtion välinen sota lieene ollut yli 70 vuotta sitten Suomen ja Iso-Britannian välinen sota toisen maailmansodan aikana, vaikkei maittemme välillä varsinaisia suoria sotatoimia ollutkaan.

Länsimainen demokratia näyttää siis olevan ylivoimainen hallintomuoto, jos mittarina pidetään sodan välttämistä. Olennaisena demokration erona diktatuureihin on se, että demokratiassa sotilaat ovat vastuussa siviileille ja poliitikot kansalle. Toinen tärkeä ero on avoimuus. Länsimainen demokratia avaa valtaapitävien aiheet kaikkien nähtäväksi ja arvioitavaksi. Vapaa viestintä kuuluu niihin tekijöihin, joilla saamme monipuolisesti

tietää toistemme aikeista. Aidossa demokratiassa väärinkäytökset voidaan paljastaa vapaissa viestimisissä.

Toiseen maailmansotaan kansansa kuljettaneet johtajat saivat kokonaiset kansakunnat kiihkoisänmaallisen "sotapsykoosin" valtaan. Sota itsessään vahingoitti kansalaisten eettistä ja siveellistä tajuntaa. Vain moraalisesti ja henkisesti kieroutuneissa oloissa voidaan moraalisenä totuutena pitää etnisten vähemmistöjen vainoamista, kuten juutalaisten vainoa toisen maailmansodan Saksassa.

Tätä pohtiessa kannattaa myös miettiä, mitkä tekijät ovat edistäneet diktaattorien toimia. Erilaisin tavoin he onnistuivat keskittämään vallan itselleen. Valtaa pidettiin yllä turvallisuuskoneistoja ja viestintää hallitsemalla. Siitä tuli ehdotonta valtaa.

Pahinta on, jos näin toimivat kansojen päämiehet noudattavat antiikin roomalaisen lakimiehen ja poliitikon Ciceron neuvoa: *Joskus politiikassa tulee eteen umpikuja, ja silloin paras neuvo on aloittaa tappelu. Se kannattaa aloittaa, vaikkei tietäisikään kuinka sen aikoo voittaa, sillä vasta kun kamppailu on käynnissä ja asiat liikkeessä, on toivoa löytää ulospääsytie.*

Tämän neuvon traaginen ongelma on, että jos tappelu eskaloituu sodaksi, niin sodalla on aina myös sodan seuraukset, jotka kestävät vuosikymmenien, ellei satojen vuosien päähän. Sota

on pahin katastrofi, joka voi kohdata mitä tahansa maata ja kansaa.

Demokratian mahdollistama sivistys ja koulutus luovat edellytyksiä välttää sodan syntyminen. Turvallinen ja avoin yhteiskunta, työmarkkinat, yritysten hyvinvointi, korkeatasoiset koulutuslaitokset sekä tehokas sosiaali- ja terveydenhoito ovat kehittyneen demokraattisen valtion tunnusmerkkejä. Yhteiskunnan tulee rohkaista kohti yleisiä inhimillisiä moraalitunteita, jalomielisyyttä, oikeuden- ja totuudenmukaisuutta sekä vilpittömyyttä.

Palataan valtioneuvoston puolustuselonteokseen. "Suomen sotilaallinen toimintaympäristö on muutoksessa. Muutoksen vaikutukset on arvioitu pitkäaikaiseksi." Lisäksi todetaan: "Toimintaympäristö edellyttää kansallisen puolustuskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä."

Itsenäisyys on meille yhä edelleen niin kallis, että olemme valmiita puolustamaan sitä.

Pentti Huovinen

Kirjoittaja on Turun Röntämäessä asuva lääkäri ja tietokirjailija

**HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.**

AUTO-SALO Kärsämäentie 4 Turku
Puh. 02 2539 331

Katso vapaat asunnot:
www.tvt.fi

TVT Asunnot Oy
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoimena: ma 10-17, ti-pe 10-16
Vuokraus, puh. (02) 262 4888

SOPIVASTI SINUNLAISESI

Luottamus syntyy teoilla, siksi tarjoamme arkeesi sopivia palveluita sekä aina tutun henkilön pankkiasioista juttelemaan. Tämä on nostanut meidät Suomen pankkien tyytyväisyystutkimuksessa yksityisasiakkaiden ykköseksi*. Tervetuloa paikalliseen pankkiin - meillä on aikaa sinullekin.

*EPSI Rating: Suomen pankit 2015

POP Pankki
Lähellä ihmistä

Lieto, Hyvättylantie 10
Turku, Kauppiaskatu 9
www.poppankki.fi/lieto

www.maarianseurakunta.fi

Maarian
seurakunta

Valoa kohti

JUMALANPALVELUKSET

Maarian kirkko:

Messu joka sunnuntai klo 10.

* 26.2. Kantaattijumalanpalvelus, Verbum Sonans, TyK-kuoro, joht. Elisa Huovinen, konserttimestari Hanne Lund, soitinyhtye ja solistit.

* 26.3. saarnaa Raisa Jarkkola, Herättäjä-Yhdistys.

* 2.4. saarnaa Tom Säilä, SLEY.

Johannesmessu kuun viimeisenä sunnuntai-na klo 17.

* 26.2. saarnaa diak.joht. Teemu Hälli, lit.

Laurén, mukana Katulähetys.

* 26.3. saarnaa kirjailija, muusikko Esa-Pekka Kanninen, seurakuntalaisen puhe kirjailija Tytti Issakainen.

Virsikirkko 12.3. ja 9.4 klo 17.

Lasten kirkko 5.3. ja 2.4. klo 17.

Viikkomessu niinä sunnuntaina klo 17, joi-na ei ole virsilaulukirkkoa ja srk-talojen messua. Srk-taloilla kiertävät messut joka kuukausi. Tarkemmat tiedot netistä tai kirkollisista ilmoituksista.

Pallivahan kirkko on poissa käytöstä.

PERHEKERHOT

* Maarian pappilan tallissa maanantaisin klo 9.30.

* Raunistulan srk-talossa torstaisin klo 9.30.

* Vauvakerho Maarian pappilan tallissa maanantaisin klo 13.30.

* Kaakaopyhäkoulu Halisten srk-talossa ke 1.3./5.4./3.5. klo 17.30.

NUORET

* Sanzi-illat Halisten srk-talossa keskiviikkoisin klo 18.

* Nuorten messut Maarian kirkossa kerran kuussa.

Katso: maariannuoret.net

VARTTUNEET

* Juttutupa Maarian pappilassa tiistaisin klo 10.

* Seniorikerho Raunistulassa joka toinen tiistai (parilliset viikot) klo 13.

* Nuoret eläkeläiset 60+ Raunistulassa joka toinen tiistai klo 11 (parittomat viikot).

* Villasukkapiiri Maarian pappilassa ti 21.3 ja 18.4. klo 16.

RAAMATTUOPETUSTA

* Avoin raamattu- ja rukouspiiri Halisten srk-talolla joka toinen keskiviikko (parittomat viikot) klo 18.

* Raamattuluento Johanneksen evankeliumista Raunistulan srk-talolla 11.3. ja 8.4. klo 15.

* Raamattuluento Raunistulan srk-talolla joka toinen keskiviikko (parittomat viikot) klo 18, Lehtinen.

MUUTA OHJELMAA

* Pienpiiri Raunistulan srk-talossa joka toinen maanantai (parilliset viikot) klo 13.

* Pappi paikalla Raunistulan srk-talossa keskiviikkoisin klo 13.

* Toipumisen iltapäivä Raunistulan srk-talossa klo 12-15. 26.2. "Surematon suru – luopumisen kipu" pastori, kirjailija Leena Lehtinen ja 9.4. "Vihasta vapauteen", sie-lunhoitoterapeutti Päivi Niemi, tilaisuuksissa mukana myös Kaija Jokinen, Aino Vesti, Krito-ohjaajia, tarjolla kahvia ja teetä, omat eväät mukaan.

* Luentosarja Maarian kirkkoherroista Maarian kirkossa su 19.3. klo 15 "Miten reformaatio muutti Maarian kirkkotilaa", prof. Markus Hiekkänen. Su 9.4. Mikael Agricolan runoja, Turun lausuntakerho, Niilo Rantala.

* Three-kuoro kaikille klo 19-21 Maarian pappilan tallissa to 30.3/6.4. ja kirkossa la 15.4. Esiintyminen pääsiäisyön messussa Maarian kirkossa 15.4. klo 22.

* Kirjallisuusiltapäivä Raunistulan srk-talossa la 1.4. klo 15, kirjailija Ari Männistö.

RUOANJAKO JA RUOKAILUT

* Haliskahvila-ruoanjako tiistaisin ja torstaisin klo 13, Kardinaalinkatu 3 A (kellarikerros).

* Sunnuntai-lounas Halisten srk-talossa klo 12-13 su 12.3. ja 23.4. Aikuiset 2€, lapset yli 7v 1,5€, alle 7v ilmaiseksi.

PAASTON- JA PÄÄSIÄISEN AJAN TAPAHTUMIA MAARIAN KIRKOSSA

* Tuhkakeskiviikon messu ke 1.3. klo 19.

* Ristintie-hartaudet ke 8.3./15.3./22.3./29.3./5.4. klo 19.

* 29.3. mukana isä Peter Gebara SCJ Turun katolisesta srk:sta.

* Su 9.4 klo Palmusunnuntain messu.

* Ma 10.4. klo 19 Ahtisaarna, Luukas-passio, Seppo Pänkäläinen.

* Ti 11.4. ja ke 12.4. klo 19 Ahtisaarna.

* To 13.4. klo 19 Kiirastorstain messu.

* Pe 14.4. klo 10 Pitkäperjantain sanajumalanpalvelus.

* La 15.4. klo 22 Pääsiäisyön messu.

* Su 16.4. klo 10 Pääsiäisen messu.

* Ma 17.4. klo 10 Perheitten pääsiäiskirkko.

TOIMITILAT

Maarian kirkko, Maunu Tavastin katu 2
Halisten srk-talo, Gregorius IX:n tie 8
Hepokullan srk-talo, Varkkavuorenkatu 23
Kotimäen srk-talo Arkeologinkatu 1, Jäkärlä
Maarian pappila, Sorolaisenkatu 4
Raunistulan srk-talo, Murtomaantie 12
Yli-Maarian srk-talo, Mittumaarintie 73

Muutokset mahdollisia.
Lisää tapahtumia ja ajankohtaiset tiedot
osoitteesta www.maarianseurakunta.fi

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappaletavarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuormaus • Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. 02 242 6416 Fax 02 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

PARTURI KAMPAAMO

Parturi Kampaamo

Avoinna:
ma-ti-to-pe 9-17
ke 10-19
la 9-14

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. 02 2370 656
Gsm 040 5112 313

HUIPPUTARJOUKSIA!

www.rinta-jouppi.com

ja

www.auto.fi

yli
2500
vaihto-
autoa

yli
350
matkailu-
ajoneuvoa

Kaikista voit tehdä kaupat myös meillä. Tervetuloa!

TURKU, Piiskakuja 10
puh. 020 777 2430

Netissä yli 2500 ajoneuvoa:
www.rinta-jouppi.com
tai www.auto.fi

AVOINNA
MA-PE 9-18, LA 10-15

Rinta-Joupin Autoliike

Puhelun hinta 0207-alk. numeron lankapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 7 snt/min (alv 23%), matkapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 17 snt/min (alv 23%)

Sujuvaa apteekkipalvelua
matkasi varrella

**Raunistulan
Apteekki**

Meille on helppo tulla!

Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

Invapaikka, pyörätuoliluiska ja
automaattiovet

Avoinna: arkisin 9-19 ja lauantaisin 9-15

Autistenkatu 1, Turku (Satakunnantien varrella)
p. 02 231 7728 | www.raunistulanapteekki.fi

Topinojan jätekeskuksen lounaisosan kallioon rakennetaan parhaillaan välivarastoa polttokelpoiselle jätteelle. Louhintatyöt aloitettiin helmikuussa ja varasto valmistuu vuoden 2017 loppuun mennessä. Kalliota räjäytetään arkisin, tarpeen mukaan 0–3 kertaa viikossa. Kiviaines murskataan paikan päällä ja murske käytetään hyväksi jätekeskuksen muissa rakennustöissä.

Topinojan jätekeskuksen lounaisosan kallioon louhitaan bunkkeri polttokelpoisen jätteen lyhytaikaista varastointia varten. Varaston rakennuttaja on Lounais-Suomen Jätehuolto Oy. Louhintatöiden ja räjäytystöiden urakoitsijana toimii Fjäder Group Oy, jolla on noin 50 vuoden kokemus räjäytystöistä.

– Kallioon räjäytetään noin 200 metriä pitkä ja 50 metriä leveä varasto, louhintavastaava **Jyri Lehmuskoski** Fjäder Groupista kertoo. Yhteensä kalliota räjäytetään alueella noin 80 000 kiintokuutiota ja työmaa työllistää kolmesta seitsemän työntekijää.

Kallion sisään jäävä avonainen varasto aidataan, ja on mahdollista, että se myös katetaan myöhemmin. Varastoon sijoitettu polttokelpoisen jäte odottaa varastossa jatkokuljetusta jätevoimalaan kahdesta neljään viikkoa.

Paalattua jätettä varastoon ei sijoiteta, paalit välivarastoidaan kuten ennenkin Topinojan asfalttikentille. Polttokelpoinen jäte kuljetetaan lähivuosina energiahyödynnettäväksi jätevoimaloihin Viroon, Tukholmaan, Riihimäelle ja Kotkaan.

– Uusi varasto mahdollistaa irtonaisen polttokelpoisen jätteen siirtämisen pois avoimelta asfalttikentältä, mikä parantaa alueen siisteyttä ja vähentää roskan kulkeutu-

mista lähiympäristöön, rakennuttamispäällikkö **Patrik Jalonen** Lounais-Suomen Jätehuollosta kertoo.

Jätekeskus tyhjenetään räjäytyksien ajaksi

Rakennustöiden aikana kalliota räjäytetään tarpeen mukaan 0–3 kertaa viikossa. Työpäällikkö **Kristian Nyström** kertoo, että räjäytykset pyritään ajoittamaan arkisin kello 14.00–14.30. Jätekeskuksen alue suljetaan ja asiakkaat siirretään turva-alueille 15 minuuttia ennen ilmoitettua räjäytysten aloitusaikaa. Tällöin myös liikuminen jätekeskusalueen lähistöllä on turvallisuussyistä kiellettyä. Tulevasta räjäytyksestä varoitetaan katkonaisella äänimerkillä kaksi minuuttia ennen räjäytystä. Räjäytyksen jälkeen annetaan yhtenäinen vaara ohi -äänimerkki.

Räjäytystyön vaikutusalue rajoittuu jätekeskuksen alueelle, lukuun ottamatta lounaiskulmaa, jossa turvallisen alueen raja-alue ulottuu pelto-alueelle. Varoalue on yli 200 metriä.

– Räjäytykset pyritään aina suunnittelemaan niin, että roiskeet jäävät mahdollisimman pieniksi, Lehmuskoski kertoo. – Kalliota räjäytetään kerralla noin 4 000–5 000 kiintokuutiota ja kiviaines murskataan paikan päällä.

Työpäällikkö Kristian Nyström (vas.) ja louhintavastaava Jyri Lehmuskoski tulevan varastobunkkerin työmaan itäreunalla.

Kalliovarasto edullisempi kuin tavallinen varasto

Murskaustyöt alkavat näillä näkymin maaliskuussa. Valmis murska levitetään ja varastoidaan nykyiselle pelto-alueelle louhinta-alueen läheisyyteen, noin 7 hehtaarin alueelle. Murskeen varastointin ja vieressä kulkevan Topinojan väliin jää 10 metrin levyinen suoja-alue. Murskaus ja murskeen levitystöitä tehdään arkisin kello 7–21.

Kaikki murska käytetään hyödyksi Topinojan jätekeskuksessa, jossa tarvitaan

myös uusia varastokenttiä. Tämä vähentää ostosoran tarvetta ja alentaa varastointialueiden kokonaiskustannuksia.

– Rakennettavat varastokentät asfaltoidaan ja hulevedet kerätään hallitusti talteen, johdetaan alueen tasausaltaaseen ja sieltä jätevedenpuhdistamoon, Jalonen kertoo.

Räjäytyksistä tietoa

Räjäytyspäivästä ja ajankohdasta tiedotetaan Lounais-Suomen Jätehuollon verkkopalvelussa päivää aiemmin ja perjantaina silloin, jos räjäy-

tyspäivä on maanantai. Osoitteessa www.lsjh.fi aukeaa etusivulla vihreä Palvelemme tänään -ruutu, jossa kerrotaan mahdollinen räjäytysaika.

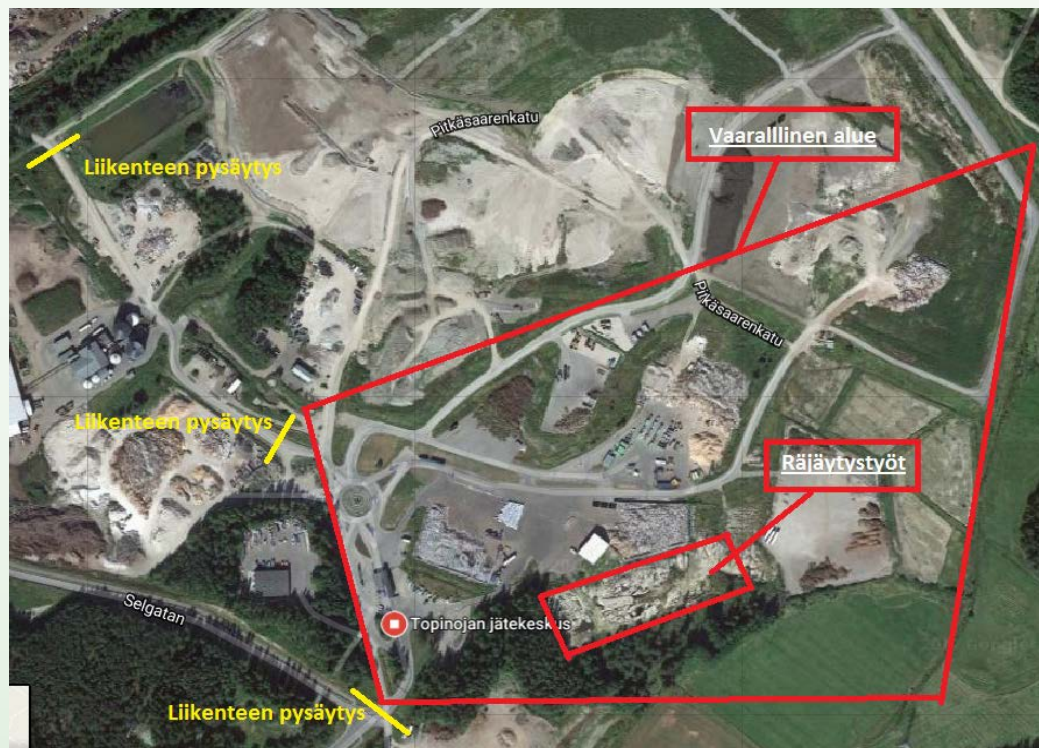
Tietoa ajankohdasta lähtee myös sähköpostilla tällä hetkellä 20 eri osoitteeseen päivää ennen räjäytystä. Kristian Nyström ilmoittaa räjäytysajankohdista myös tekstiviestillä ja puhelinsoitolla lähialueen toimijoille, muun muassa hevostalleille.

Tuuli Meriläinen
tiedottaja
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Kerromme lisää ja kuulemme mielellämme kokemuksianne! Voitte ottaa yhteyttä asiakaspalveluumme puhelimitse 0200 47470, sähköpostilla asiakaspalvelu@lsjh.fi sekä palautekanavan kautta www.lsjh.fi/palaute. Ilmoittakaa meille sähköpostiosoitteenne, mikäli toivotte meiltä suoraa sähköposti-ilmoitusta räjäytysten ajankohdista.

Kalliovaraston louhinnassa muodostuvalla murskeella rakennetaan pohjaa asfaltoitavalle varastokentälle. Osa murskeesta välivarastoidaan kahdessa pyramidissa myöhempää käyttöä varten.

Räjäytystöiden aikainen vaara-alue ja liikenteen pysäytyspaikat.